

**Фаховий коледж Міжнародного гуманітарного університету
Циклова комісія зі спеціальності Філологія**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Галузь знань
Спеціальність
Назва освітньої програми
Рівень освіти

03 – «Гуманітарні науки»

035 – «Філологія»

ФІЛОЛОГІЯ

фаховий молодший бакалавр

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
кандидат філологічних наук, ст.викладач Кабанцева Надія Вікторівна	+380637663137	kanadezhda1@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Обов'язкова навчальна дисципліна «Основи міжкультурної комунікації» базується на вивченні і засвоєнні основних понять і категорій мови як засобу комунікації між представниками різних народів.

Цей курс розрахований на студентів третього курсу бакалаврату, які опанували іноземну мову в межах вимог нелінгвістичного спеціалізованого курсу іноземної мови у вищому навчальному закладі та склали іспит.

Цей предмет є логічним продовженням теоретичних занять у системі профільних предметів і сприяє узагальненню та систематизації набутих знань.

Мета курсу – сформувати професійні мовні та комунікативні навички; оволодіти понятійним апаратом основ теорії міжкультурної комунікації; розвинути вміння розрізняти типи мовлення, мовленнєві дії, комунікативні тактики та стратегії; аналіз культурних, соціокультурних факторів і різноманітність засобів спілкування, а також здатність практично застосовувати отримані знання в практичній діяльності та наукових дослідженнях.

Завдання дисципліни:

1. Ознайомити з теоретичними підходами до теорії міжкультурного спілкування і різними методологіями вирішення міжкультурних проблем;.
2. Систематизувати знання про джерела наукової інформації та роботу з ними.
3. Розвивати вміння і навички застосовувати дослідження з теорії міжкультурної комунікації до вирішення сучасних лінгвістичних проблем.
4. Поглибити наявні знання про сутність інтерактивного процесу спілкування та його культурологічну специфіку, дозволяє зрозуміти природу мови як засобу спілкування.

Мета викладання дисципліни - вивчення і засвоєння основних понять і категорій мови як засобу комунікації між представниками різних народів.

Метою курсу «Основи міжкультурної комунікації» формування професійної лінгвістично-комунікативної компетенції; володіння понятійним апаратом основ теорії міжкультурної комунікації; вміння розрізняти типи дискурсів, мовленнєвих актів, тактик і стратегій спілкування; аналізувати культурні та соціокультурні чинники та розмаїття засобів комунікації, а також здатність практичного застосування набутих знань у практичній діяльності та наукових дослідженнях.

У результаті вивчення курсу студенти повинні знати:

1. Поняття, роль, функції та види комунікацій.
2. Міжкультурні стилі комунікації;
3. Типи міжкультурної комунікації.
4. Принципи комунікації.
5. Гендерні, культурні, міжкультурні та соціальні фактори комунікації.
6. Теоретичні засади курсу теорії міжкультурної комунікації.

Студенти повинні вміти:

1. Проявити навички пошуку і використання необхідної науково-технічної, методичної літератури і довідкових даних; оперативно користуватись інформаційними науковими джерелами.

2. Володіти вмінням розрізняти мову, мовлення, комунікацію як лінгвістичні явища.
3. Правильно перекладати тексти міжкультурного спрямування в межах програми дисципліни, застосовуючи теоретичні знання з теорії міжкультурної комунікації.
4. Правильно викладати свої думки при написанні реферату, статті, проявити навички публічних виступів з міжкультурного спілкування.

Курс з «Основ міжкультурної комунікації» має сформувати професійні мовні та комунікативні навички; уміння розрізняти типи мовлення, мовленнєві дії, комунікативні тактики та стратегії; Аналіз культурних, соціокультурних факторів і різноманітність засобів спілкування, а також здатність практично застосовувати отримані знання в практичній діяльності та наукових дослідженнях.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Загальними компонентами міжкультурної комунікації є:

- постановка задачі;
- попередній аналіз наявної інформації;
- формулювання вихідних гіпотез;
- теоретичний аналіз гіпотез;
- планування і організація експерименту;
- аналіз і узагальнення отриманих результатів;
- перевірка вихідних гіпотез на основі отриманих фактів;
- остаточне формулювання нових фактів, отримання пояснень чи наукових передбачень.

Науково-дослідницькі роботи студентів включають наступні компоненти:

- інформаційний;
- аналітико-критичний;
- власне-дослідницький;
- трансляційно-оформлювальний компонент.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття				Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
1	90	14	28	0	48	3	6	Обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лекц.	Прак.	Лаб.	Сам. роб.
Тема 1. Поняття комунікації і її роль у концепції культури. Функції комунікації. Основні види комунікації. Теорії міжкультурної комунікації.	10	2	4	0	7
Тема 2. Міжкультурна комунікація як наука, її становлення і розвиток. Основні категорії міжкультурної комунікації.	15	2	4	0	7
Тема 3. Основні типи культур. Міжкультурні стилі комунікації. Міжкультурні особливості комунікативної поведінки	15	2	4	0	7
Тема 4. Проблема «чужорідності» культури. Акультурація як процес освоєння чужої культури. Основні форми (стратегії) акультурації	15	2	4	0	7
Тема 5. Проблема сприйняття в міжкультурній комунікації та культурні коди.	10	2	4	0	7

Тема 6. Культурна адаптація. Культурний шок. Модель засвоєння «чужої» культури М.Беннета. Культурна ідентичність. Етноцентризм та його різновиди	10	2	4	0	7
Тема 7. Актуальні проблеми міжкультурної комунікації в сучасному світі. Розвиток глобалізаційних процесів та суперечливий характер діалогу культур.	15	2	4	0	6
Всього	90	14	28	0	48
Підсумковий контроль – залік					

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Опрацювання лекційного матеріалу	4
2	Тема 2. Підготовка до практичних занять	8
3	Тема 3. Проробка питань програми, які не викладались на лекціях 3.1 Комунікація і культура. Поняття культурних цінностей і їхнє місце в міжкультурній комунікації. Етноцентризм і його роль в МКК. 3.2 Освоєння культури. Соціалізація та інкультурація. 3.3 Процес соціальної категоризації і стереотипізації. Поняття і функції стереотипів. Поняття і типи упереджень, механізм їх формування.	26

	3.4 Природа міжкультурних конфліктів та їх види. Стратегії та засоби подолання міжкультурних конфліктів. Атракція та атрибуція в міжкультурній комунікації 3.5 Поняття міжкультурно-комунікативної компетенції – її структура, рівні, засоби підвищення. Толерантність і її межі. Інтолерантність. 3.6 Мови і культури світу в єдності відмінностей. Міжкультурна комунікація і переклад	
4	Підготовка до тестування	10
		Всього 48

7. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Види контролю		Складові оцінювання
Поточний контроль, поточне усне опитування, письмове поточне тестування, підсумковий тест, залік..		80%
Підсумковий контроль, який здійснюється у ході проведення заліку.		20%
Методи діагностики знань (контролю)	Фронтальне опитування, тестові завдання, робота у групах, розв'язання практичних завдань, залік	

8. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЗАЛІКУ

Поточний контроль			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання

Систематичність і активність роботи на практичних заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	35
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Індивідуальне тестування	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка результатів виконання тесту	35
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота здобувача)			
1.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять, наукових конференцій та круглих столів.	10
Разом балів за поточний контроль			80
Підсумковий контроль – залік			20
Всього балів			100

9. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

Рівень знань оцінюється:

– «відмінно» / «зараховано» А – від 90 до 100 балів. Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, на екзамені демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях, практичних та лабораторних заняттях, під час яких виконував усі поставленні завдання та давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, виконав лабораторні роботи та завдання до самостійної роботи, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

– «добре» / «зараховано» В – від 82 до 89 балів. Здобувач володіє знаннями матеріалу на екзамені, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях, практичних та лабораторних заняттях, під час яких виконував усі поставленні завдання та давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, виконав лабораторні роботи та завдання до самостійної роботи, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

– «добре» / «зараховано» С – від 74 до 81 балів. Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу на екзамені, виявляє знання

і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність виконаних лабораторних робіт та завдань до самостійної роботи та активність у науково-дослідній роботі;

– «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, на екзамені володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність виконаних лабораторних робіт та завдань до самостійної роботи;

– «задовільно» / «зараховано» E – від 60 до 63 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, на екзамені володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, виконав не всі завдання до самостійної роботи;

– «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу;

– «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 1 до 34 балів. Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	Зараховано
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	Зараховано
60-63	E		
35-59	Fx	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F		

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник / Ф.С. Бацевич. – К. : Академія, 2004. – 344 с.
2. Бацевич Ф.С. Словник термінів міжкультурної комунікації/ Ф.С. Бацевич. – К. : Довіра, 2007. – 205 с.
3. Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація / В.М. Манакін. – К. : Академія, 2012. – 288 с.
4. Основи міжкультурної комунікації: навч. посібник / укл. Попович М.М. – Чернівець. нац. ун-т, 2012. – 160 с.
5. Садохин А.П. Межкультурная коммуникация: Учеб. пос. – М., 2004. – 288 с.
6. Спільна історія. Діалог культур: навч. посіб./П.Вербицька, Н.Голосова, В.Дяків та ін.; Всеукр. асоц. викл. історії та сусп.дисциплін «Нова доба». – Львів: ЗУКР, 2013. – 256 с.
7. Nový I., Schroll-Machl S. Interkulturní komunikace: Češi a Němci / Ivan Nový, Sylvia Schroll-Machl. – Praha, Management Press : 2015. – 167 s.
8. Nový I., Schroll-Machl S. Spolupráce přes hranice kultur /Ivan Nový, Sylvia Schroll-Machl.– Praha, Management Press : 2005. – 313 s.
9. Průcha J. Interkulturní komunikace / Jan Prucha. – Praha, Grada : 2010. – 200 s

Допоміжна

1. Гончаров С.М. Кредитно-модульна система організації навчального процесу у світлі Болонської декларації: документи, матеріали, факти. – Рівне: НУВГП, 2004. – 42с. 14
2. Гончаров С.М. Науково-методичне забезпечення кредитно-модульної системи організації навчального процесу: Монографія. – Рівне: НУВГП, 2005. – 266с.
3. Корсак К., Юрчук Л. Наука і освіта на теренах об'єднаної Європи// Науковий світ, 2003. – №11.
4. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес/ Упоряд. М.Ф.Степко, Я.Я. Болюбаш, К.М.Левківський, Ю.В.Сухарніков. – К.: МОНУ, 2004. – 24с.
5. Мошинський В.С., Гончаров С.М. Нові обрії вищої освіти України у контексті Болонського процесу//Технології навчання. Науково-методичний збірник, вип.9, Рівне: НУВГП, 2004. – с.13-18.
6. Освітні технології: Навч. – метод. посіб./ О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін. За ред. О.М.Пехоти. – К.: А.С.К., 2004. – 256с.

Інформаційні ресурси

1. Вільна енциклопедична база даних «ВІКІПЕДІЯ» URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki>
2. Інформаційно-енциклопедична база даних «РУБІКОН» URL : http://www.rubricon.com/about_rubricon.asp
3. Український науково-освітній Інтернет-портал мережі «УРАН» URL : <http://www.uran.net.ua/~ukr/frames.htm>213
4. Бази даних EBSCO URL : http://kubg.edu.ua/informatsiya/-naukovtsyam/2013-11-07-06-53-11/270_informatsiya/naukovtsyam/naukometriia/-2456-naukometrychna-bazadanykh-ebSCO.html
5. Сайти бібліотек України URL : http://www.xn--80abaqzevto0rc.xn--j1amh/2014/06/blog-post_26.html
6. Українські репозитарії URL : http://www.xn--80abaqzevto0rc.xn--j1amh/2013/04/blog-post_19.html
7. Репозитарій навчального контенту URL : <http://ua.lokando.com/>
8. Приклади оформлення списку літератури згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40) URL : http://lib.znau.edu.ua/jirbis2/images/phocagallery/2017/Pryklady_DSTU_8302_2015.pdf
9. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. БІБЛІОГРАФІЧНЕ ПОСИЛАННЯ. Загальні положення та правила складання http://library.nlu.edu.ua/Biblioteka/sait/DSTU_8302-2015.pdf
10. ДСТУ 3582:2013. Інформація та документація. БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОПИС. СКОРОЧЕННЯ СЛІВ І СЛОВОСПОЛУЧЕНЬ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ http://lib.pnu.edu.ua/files/DSTU_3582_2013
11. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ <https://dduvs.in.ua/wpcontent/uploads/files/akdo/nodo/n3.pdf>